

Književne novosti

Simon Gregorčič. Življenjepis. Spisal Anton Burgar. 1907. Natisnila „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani. Založil Ign. Gruntar. Cena broš. 1 K 20 h, vez. 2 K. Pisatelj te knjižice, ki jo krasi na čelu pesnikova podoba, se je odmenil, kakor pravi sam v predgovoru, opisati Gregorčičevo zunanje življenje in označiti pesnika kot človeka. To je bilo jako lepo, hvalevredno podjetje, kajti neovržna resnica je, da moremo duševne proizvode kakega pisatelja ali pesnika preumeti in ceniti popolnoma le tedaj, ako poznamo razmere, pod katerih vplivom je pisal. Radi priznavamo, da se je pisatelju knjižice namen dobro posrečil in da bo sad njegovega truda jako služil onim, ki se bodo pozneje lotili duševne analize pesnikove ter kritične ocene njegovih poezij. — Knjižico priporočamo tem bolj, ker je čisti dobiček namenjen „Šolskemu domu“ v Gorici, ki je bil, kakor vemo, velikemu našemu pesniku tako zelo pri srcu.

Zabavna knjižnica za slovensko mladino. Urejuje in izdaja Anton Kosi, učitelj v Središču. XIII. zvezek. V Ljubljani, 1907. V zalogi pisateljevi. Natisnila „Katoliška tiskarna“. Cena 30 h, s poštnino 35 h.

Časopis za zgodovino in narodopisje. Izdaja „Zgodovinsko društvo“ v Mariboru. Urejuje Anton Kaspret. Došli so nam v skupni knjigi prvi trije snopiči 4. letnika tega znanstvenega časopisa. V knjigi nahajamo troje večjih spisov, in sicer: 1. Grafenauer Ivan: O „Duhovni brambi“ in nje postanku; 2. Kovačič Fr.: „Bolgari na Slovenskem l. 827.“; 3. Žigon Avgust: „Donesek o razmerju med Janežičem in Levstikom.“ V rubrikah „Mala izvestja“ in „Književna poročila“ prinaša ta knjiga še več krajših razprav in ocen raznih publikacij.

Cviece slovenskoga pjesništva. Sabrao i uredio dr. Fran Ilešić. Matica Hrvatska. U Zagrebu 1906.

Sama hvala od vseh strani, celo od Hrvatov menda, še predno sem dobil knjigo samo v roke. Z radovednostjo sem pričakoval po tem prijaznem šumenju med listi knjige, ki bodi našim sosedom onkraj Kulpe verno zrcalo naše poezije, zbornik, po katerem naj presodi slovanski jug formo, duh, višino naše pesmi, zlasti lirske, in jo primerja s svojimi proizvodi iste vrste. Urednik poudarja že v uvodu, da je naša lirika naš vrhunec in vrhunec jugoslovanske lirike sploh, ker jo inenuje nekak istovreden pendant srbohrvaški epiki. S to mislijo bi se človek rad sprijaznil, ne iz lokalnega patriotizma, temveč ker vidim v hrvaški umetni liriki, kolikor jo poznam, zelo mnogo gostobesednega frazerstva in votle retorike in ker je, meni vsaj, Prešeren res največji pesniški genij vseh zemljá od Triglava pa do Balkana. Ne smemo pa izpustiti iz tega računa — ki je navsezadnje zelo brezpomemben — Kranjčevića, ki živi med Hrvači in kleše iz žive skale, dočim mi tukaj gori rezljamo. Res pa je, da je v naši poeziji lirika naš višek. A glej večni povratek: kakor se godi naši umetnosti vselej, kadar jo stavijo — pasterko sicer — neumetniki za parado pred svet, tako se je zgodilo po mojem mnenju sedaj naši poeziji.

V neki oceni sem čital, da gosp. profesor ni izbral najboljših pesmi, ampak najbolj karakteristične. Vedno sem bil preverjen in zdi se mi, da je uveljavljen ta princip v literarnih zgodovinah celega sveta, da sodimo pesnika po njegovih najboljših delih, a ne po drobižu, ki je odpadel tako mimogrede. Cervantes je in ostane vsem vekovom stvarnik „Don Quijota“; nikomur ne prihaja na misel, da bi